

נתונים על פטירות משימוש בסמים ובאלכוהול

בישיבה המשותפת של ועדת החינוך, התרבות והספורט והוועדה המיוחדת למאבק בשימוש בסמים ובאלכוהול, שהתקיימה ב-24 בדצמבר 2024, התבקש מרכז המחקר והמידע של הכנסת להציג נתונים על מספר הנפטרים משימוש בסמים ובאלכוהול, בדגש על בני נוער.

בהמשך לבקשה זו פנה מרכז המחקר והמידע למשרד הבריאות, והמשרד מסר לנו נתונים על מספר הנפטרים בכל אחת מהשנים 2016–2022 שסיבת המוות היסודית (underlying cause of death) שנרשמה להם הייתה שימוש בסמים או באלכוהול. כלומר, מדובר במקרים שבהם נקבע כי השימוש באלכוהול או בסמים הוא הסיבה שהביאה לשרשרת האירועים שגרמה למוות, גם אם שימוש זה אינו הסיבה המיידית למקרה המוות.¹ מכאן שהנתונים לא כוללים מקרים שבהם השימוש בסמים או באלכוהול נרשם רק כאחת מהסיבות שהביאו למקרה המוות.²

מהנתונים שהתקבלו ממשרד הבריאות עולה כי בכל אחת מהשנים 2016–2022 לא היו קטינים בני 0–17 שסיבת מותם היסודית הייתה שימוש באלכוהול. לעומת זאת, במהלך השנים 2016–2022 היו שבעה קטינים וקטינות שסיבת מותם היסודית הייתה שימוש בסמים, מתוכם חמישה קטינים שנפטרו בין השנים 2016–2020 ושתי קטינות שנפטרו בשנים 2016 ו-2019.³

באשר לבני 18 ומעלה, להלן נציג את הנפטרים שסיבת מותם היסודית הייתה שימוש באלכוהול או בסמים.

¹ נחמה גולדברג ואח', [סיבות מוות מובילות בישראל, 2000–2021, ושיעור תמותה 2023](#), משרד הבריאות, אגף המידע, מרץ 2024, עמ' 5. החיפוש נערך לפי הקודים הבאים של שיטת ICD-10. לשימוש באלכוהול: X45, X60, X64, X10–Y14. לשימוש בסמים: F10–Y15; לשימוש בסמים: F11–F16, F19–F18, X40–X44, X60–X64, Y10–Y14. נחמה גולדברג, מרכז סטטיסטיקה של בריאות, משרד הבריאות, דוא"ל, 16 בינואר 2025. נציין כי קודים אלו אינם כוללים שימוש בחומרים שאינם גורמים לתלות, כגון תרופות נגד דיכאון או תרופות נגד כאבים שניתנים ללא מרשם (כגון פרצ'טמול). ראו:

World Health Organization, ICD-10 Version: 2016, code F55, accessed: January 16th 2025.

² נחמה גולדברג, מרכז סטטיסטיקה של בריאות, משרד הבריאות, שיחת טלפון, 16 בינואר 2025.

³ עידית נדב, מנהל ענף (מעקב תוכניות עבודה), משרד הבריאות, תשובה על פנייה של מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 15 בינואר 2025.

תרשים 1: מספר פטירות בשנים 2016–2022 של בגירים בני 18 ומעלה שנרשם להם שימוש באלכוהול כסיבת מוות יסודית לפי קבוצת גיל ומין⁴

שנה/ גיל פטירה	נקבות			זכרים			סך הכול
	35 ומעלה	34–25	24–18	35 ומעלה	34–25	24–18	
2016	5	0	0	30	3	0	30
2017	3	0	0	40	4	0	40
2018	5	0	1	33	2	0	33
2019	4	0	0	33	3	0	33
2020	1	0	0	24	3	0	24
2021	2	1	0	38	1	0	38
2022	3	0	0	26	2	0	26

ניתן לראות כי בכל אחת מהשנים 2016–2022 מספר הפטירות משימוש באלכוהול בקרב גברים בגירים גבוה משמעותית ממספר הפטירות בקרב נשים בגירות. כמו כן, בקרב שני המינים בגילים אלה רובן המכריע של הפטירות היו בקרב בני 35 ומעלה – בין 88%–97% מהפטירות מאלכוהול בקרב גברים, ובין 67%–100% מהפטירות מאלכוהול בקרב הנשים.

תרשים 2: מספר פטירות בשנים 2016–2022 של בגירים בני 18 ומעלה שנרשם להם שימוש בסמים כסיבת מוות יסודית לפי קבוצת גיל ומין⁵

שנה/ גיל פטירה	נקבות			זכרים			סך הכול
	35 ומעלה	34–25	24–18	35 ומעלה	34–25	24–18	
2016	9	1	1	47	10	1	47
2017	12	3	2	52	6	0	52
2018	15	2	2	52	7	2	52
2019	19	4	0	82	18	2	82
2020	19	2	4	69	7	5	69
2021	23	1	0	74	14	0	74
2022	15	0	3	54	5	4	54

ניתן לראות כי בכל אחת מהשנים 2016–2022 מספר הפטירות משימוש בסמים בקרב גברים בגירים גבוה לפחות פי שניים ממספר הפטירות בקרב נשים בגירות, ובנוסף בקרב שני המינים בגילים אלה רוב הנפטרים משימוש בסמים או באלכוהול בכל אחת מהשנים היו בני 35 ומעלה: בין 74%–87% בקרב הגברים ובין 71%–96% בקרב הנשים.

עוד נציין כי בכל אחת מהשנים האמורות, בקרב שני המינים מספר הנפטרים משימוש בסמים גבוה יותר ממספר הנפטרים משימוש באלכוהול.

⁴ עידית נדב, מנהל ענף (מעקב תוכניות עבודה), משרד הבריאות, תשובה על פנייה של מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 15 בינואר 2025.

⁵ עידית נדב, מנהל ענף (מעקב תוכניות עבודה), משרד הבריאות, תשובה על פנייה של מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 15 בינואר 2025.